

Mikko Pöyhönen

Rozhovor s *Pyhä Kuolema*

Jen chvíli lze mluvit o finské neofolkové scéně, než nevyhnutelně zazní jména *Tervahäät* a *Pyhä Kuolema*. Koncem listopadu 2014 se mi naskytla příležitost krátkého rozhovoru s Mikko Pöyhönenem, hlavní postavou za oběma projekty. *Tervahäät* měl právě naživo hrát v helsinském komplexu Kaapelitehdas (bývalé kabelovny, přeměněné na centrum nezávislé kultury). Kvůli důvodům mimo jejich kontrolu však *Tervahäät* museli vystoupení zrušit, a to bylo operativně nahrazeno Pöyhönenovým sólo projektem *Pyhä Kuolema*. Headlinery show byli blackmetaloví *Rude for Revenge*, jejichž frontman Sami Kettunen je znám mj. svou prací pro label *Bestial Burst Records* a režii dokumentu *Endless Flame of Gehenna*. Celou show organizovali samotní umělci, zcela bez účasti promotérů nebo zástupců provozovatelů komerčních hudebních prostor. Nevybíralo se vstupné, jen dobrovolné příspěvky na cestovné umělců. Koncert byl skutečně undergroundový v doslovném významu slova, jelikož se odehrával v podzemním labyrintu sklepa bývalého průmyslového komplexu. Ze setu *Pyhä Kuolema* byla zjevná přinejmenším jedna věc: Mikko Pöyhönen umí zpívat. Jeho silný znělý hlas se skvěle hodí pro jeho temně vypjaté a (národně) romantické skladby. Po vystoupení jsem mu chtěl dopřát chvíli oddechu a nakonec jsem ho zatahal za rukáv. Následuje záznam našeho rozhovoru:

Heathen Harvest: V první řadě gratuluji, mezi písničkami jsi zmínil, že ses dnes zasnoubil!

Mikko Pöyhönen: Ne tak úplně. Dneska jsme konečně dostali prsten správné velikosti – zasnuby proběhly o podzimní rovnodennosti. Nyní konečně máme prsten – správné velikosti a na prstě právoplatné majitelky.

HH: Skvělé, gratulace vám oběma. Oba jsme až včera pozdě večer zjistili, že úvodní číslo dnešní show se změnilo. Tedy že namísto *Tervahäät* bude otevírat *Pyhä Kuolema*. Mohl bys nám o projektu a tvé hudbě něco povědět?

MP: *Pyhä Kuolema* existuje asi 4 nebo 5 let. Předtím jsem s pár kamarády pracoval na projektu *Tuhat Kuolemaa Sekunnissa*. Později jsem se rozhodl s tím skončit a pokračovat s tvorbou hudby sám. *Pyhä Kuolema* hraje finskou lidovou/folkovou hudbu, vycházející z anglické neofolkové tradice a finských poutnických písní z 50. let dvacátého století, hlavně *Tapio Rautavaara*, ale i *Olavi Virta*. Texty jsou folkové, občas s lehkým dotekem psychedelie. I když skládám přístupné písničky, zpravidla bývá potřeba slyšet je víckrát, aby se jim

posлуhač otevřel.

HH: Jakému publiku většinou hraješ?

MP: Hodně se to liší. Hraju na striktně neofolkových akcích i na více eklektických. Ta dnešní patří do druhé kategorie, kvůli přítomnosti Ride for Revenge atd. Většinou hraju s někým z avantgardní scény naší země. Hraju naživo tak často, jak to jen jde. Finsko je ale malá země, a tak jsou příležitosti pochopitelně omezené.

HH: Jaké poselství v sobě nese jméno Pyhä Kuolema („svatá smrt“)? Je posvátná samotná smrt nebo spíše může být za správných podmínek svatá smrt jednotlivce? Smrt nacházíme i ve jméně tvého předchozího počinu Tuhat Kuolemaa Sekunnissa („tisíc smrtí za sekundu“) - existuje tady nějaké spojení?

MP: Pyhä Kuolema byla původně pracovním titulem posledního alba Tuhat Kuolemaa Sekunnissa. Nikdy jsme ho nedokončili kvůli vytíženosti na zakládání Tervahäät s mým kamarádem Kaarnou. Vlastně on mě přesvědčil, abych pokračoval ve své tvorbě sám, a tak jsem složil pár písniček pro tehdy ještě bezejmenný sólo projekt.

Když jsem se pak jednou zamyslel, co s těmi skladbami udělám, přišel mi balíček z Ameriky. Mimo jiné v něm byla sedmidenní modlitební svíčka se zpodobněním bohyně *La Santissima Muerte*. Jméno projektu bylo na světě.

Smrt coby entita je posvátná. Věčná a nepřekonatelná, zároveň však stejně mnohotvárná jako kterákoliv jiná postava tancující na pohanském oltáři. Coby událost může být smrt člověka svatá, nebo alespoň všichni máme právo pokusit se ji posvětit.

HH: I když jsou všechny písničky Pyhä Kuolema složeny ve finštině, hrál jsi i v Americe, nemám pravdu?

MP: Máš, hrál jsem ve Státech několikrát s různými projekty. Taky jsem hrál Pyhä Kuolema show na *Stella Natura* v roce 2012. Toho roku na festivalu ostatně hrála spousta Finů. Možná že loni akce proběhla naposled; bohužel jsem tam nebyl.

HH: Jaké byly tvé dojmy ze Stella Natura? Jak tě přijalo obecenstvo?

MP: Reakce byla příjemným překvapením. Hráli jsme tam tehdy se skupinou MAA, v níž jsem tehdy byl. Další den jsem hrál i sám. Ze začátku to bylo celé dost absurdní, hrál jsem nakonec v jazyce, kterému nejspíš nikdo z publika nerozuměl. Přesto se mi později doneslo celkem dost hlasů od lidí z publika, že písničky Pyhä Kuolema mají silnou melodii.

Spousta lidí skládá tak, že napřed přijdou s postupem akordů a podle něj pak vytváří melodii. Já postupuju naopak, napřed vymýšlím melodii. Při dostatečně silné melodii už není třeba společného jazyka. I když nerozumíte finštině, cítíte vibrace a jedná se tak o mnohem jednodušší estetický zážitek. Na člověku to zanechává dojem i jinak. To mi alespoň bylo už

vícekrát řečeno. Byl to nádherný, paměťhodný okamžik.

HH: Kde se vlastně ten festival konal?

MP: V nevadské poušti, uprostřed skutečné divočiny. Na hoře, několik tisíc metrů nad mořem. Publikum představovalo výseč alternativní Ameriky. Spousta metalistů a zvláště v roce 2012 i výrazný black metalový prvek. Taky tam bylo dost lidí z tzv. americké alternativní pravice, stoupenců Ásatrů a obyčejných hippíků. Když říkám hippíci, myslím to pozitivně. Přejde mi, že hippies často už neznají věci nebo nedělají věci, které s nimi máme spojené – životní prostředí nebo sepisování knih o psychedelických zážitcích. U nás dnes znamená být hippie něco úplně jiného, tady ale byla spousta rukodělných výrobků, organických potravin a dalších věcí spojených s alternativním životním stylem.

HH: Toho už nejsou zdejší hippies vůbec schopní.

MP: Je to s podivem, ale máš pravdu. Zvláště když si pomyslíme, jací jsme bývali v minulosti řemeslníci a umělci. Nebo jsme hádám dodnes, do jisté míry. Na Stella Natura bylo však těchto věcí požehnaně.

HH: Když uvažujeme o neofolku a black metalu - které jsi zmínil, a jejichž interpreti tu dnes taky vystupují - v čistě hudební rovině, nejde o úplně blízké žánry, přesto však v nezanedbatelné míře sdílejí publikum. Oba také mají jisté napojení na alternativní pravici, na niž jsi taky narazil. Jak bys popsal stav dnešní scény ve Finsku?

MP: S přihlédnutím k velikosti naší země máme neuvěřitelný počet kapel a dalších projektů. V posledních pěti letech se oddělené scény hodně propojily. Alternativní folk, black metal a věci jako noise nebo ambient se staly stěží oddělitelnými. Taky dochází k časté mezižánrové spolupráci, třeba black metalové kapely Goatmoon s harsh noise projektem Bizzare Uproar. Očividně funguje duchovní spřízněnost a podle mě i spřízněné smýšlení.

I publiku se otevřely uši; hudební spektrum, které lidi sledují a věnují mu pozornost, se velice rozšířilo. Nejde tolik o zvuk hudby nebo užité nástroje, ale spíš o obecný pocit a ducha celé věci. David Tibet přišel s termínem apokalyptický folk, který podle mě spousta lidí nepochopila. My máme tak trochu podobný náhled: jdeme po stezce k Tuonela (podsvětí finské mytologie).

HH: Když se zaměříme na politický aspekt, jak bys tuhle scénu prezentoval směrem ven jako atraktivní a žádoucí? Nechci říkat „cool“ nebo „módní“, ale něco v tom smyslu?

MP: Moje vlastní písničky jsou osobní a každý posluchač si z nich může do svého života vzít to, co potřebuje. Tervahäät na druhé straně dělá hudbu, která je o něco uvědomělejší a angažovaná; rádi bychom o ní uvažovali jako o svého druhu léčivé síle. Očividně po tom existuje hlad a světonázor a myšlenkové modely mezi místní alternativní i - a proč ne -

tradiční pravicí už existují.

Ale vytvořit k tomu vhodné umění... to není snadné. Pokud jde o hudbu, nelze ji předat publiku ve formě vhodné pro dnešní dobu. Pokud se bavíme o starších finských písničkářích jako **Irwin Goodman** – který hrál populární hudbu ve skutečném slova smyslu – jejich poselství se vždy vázalo na kontext, na vlastní dobu. Tento přístup musí být aktualizován. Co se mě týče, nechci dělat čistě politickou hudbu. Nemám zájem, čas ani schopnosti.

Pokud uvažujeme o současné alternativní avantgardní scéně ve Finsku, jako bychom hledali mýtickou zemi – ne něco, co bylo ztraceno, ale něco, co dosud nebylo nalezeno. Je pochopitelně i tradiční – alespoň v té míře, v jaké to zůstává v čase, který veškeré tradice zavrhl, možné. Namísto toho většinou jde o vytváření tradice nové, což jde dosud kupodivu dobře. Vidíme tolik kapel a tolik sdílené mentality a náhledů. I tato show je skvělým příkladem; nejsme v zákulisí nějakého baru ani neděláme rozhovor někde na záchodě, abychom se vyhnuli kraválu. Black metal a další alternativní hudba se v posledních letech začaly přesunovat na venkov. Už nechceme ani nepotřebujeme bary a kluby ve městech – jsou s nimi jen problémy. Jen si vzpomeň na nedávné problémy Goatmoon v Glorii (klub v centru Helsinek). Radši jim ukážeme záda a budeme hrát jinde. A i když se nehraje v centru, kam se každý snadno dostane, skuteční příznivci si cestu najdou.

HH: Prý ses podílel na přípravě téhle akce?

MP: Ano, já vlastně všechny účinkující pozval.

HH: Chtěl bys z toho udělat pravidelnou akci?

MP: To bohužel nepůjde, ale v Oulu pořádáme každoročně akci **Veljesiltamat**. Ta už má tradici, v Helsinkách se hůř hledají prostory. O tom jsem mluvil před chvílí: namísto neustálého dohadování s kluby a bary radši jdeme někam jinam.

HH: Včera (28. listopadu 2014) schválil parlament návrh zákona (svatby homosexuálů), řešící podle všeho nejdůležitější otázku lidských dějin – pokud ne samotného vesmíru. Nebo by si to alespoň při pohledu na pokrytí státní televizí a velkými novinami člověk mohl myslet. Máš na celou hysterii nějaký názor?

MP: Pro můj život to nemá žádný význam, ale stejně jako doposud budu i nadále mezi dalšími symboly na své kytáře vystavovat i duhovou vlajku. To znamená, že některým lidem v mém kruhu se konečně dostane v této zemi rovného zacházení. Schválení zákona mě překvapilo, ale jak říkám, osobně mě to moc nezajímá.

HH: Dobře, chtěl bys ještě něco dodat?

MP: Ani ne, Pyhä Kuolema začne v lednu nahrávat nové album, a taky plánujeme společnou věc s RAC skupinou **Vapaudenristi**. Prostě čekáme na nový rok.

HH: Výborně, díky za rozhovor!

Rozhovor s Mikko Pöyhönenem *Paths to the Underworld; an Interview with Pyhä Kuolema* vyšel na stránkách *Heathen Harvest*.